



Vaeghs



Oude kerk



Grenspaal



Maas



Urn
uit grafveld de Hamert

Inhoud:

1. Inhoud - bestuur – leden – colofon
2. Woord van de voorzitter
3. Waarom is er de Stichting Archief de Loi
4. Archief de Loi graaft het verleden bloot
5. Markante personen, Handrie Janssen, de boswachter
6. Carnavalskrant 1959
7. De KNAL
8. De naam Wellerlooi
9. Gebruiken in Wellerlooi, de geboorte
10. Wat is Heemkunde?
11. Oud krantenartikel over Wellerlooi
12. Lotse Wéurd
13. Lotse spreuken en gezegdes
14. Ald en neej, de Smid
15. Grenswacht tijdens de Eerste Wereldoorlog
16. Hermans zelfbediening
17. 3^e en 5^e klas uit schooljaar 1963 / 1964
18. Naam en regelmatige uitgave van ons blad
19. Advertentie Inhther

ADRESGEGEVENS

Correspondentieadres:
Heerenvenweg 8 5856 CJ Wellerlooi

Mailadres:
archiefdeloi@outlook.com

Bankrekening:
NL40 RABO 0104 3738 57

Internet :
www.wellerlooi.info / ons-wellerlooi /
archiefdeloi

KVK: 57938725



BESTUUR

Frank Bekkers	Voorzitter
Angela Habraken- van Hal	Secretaris
Jan Heyligers	Penningmeester
Nelly Hermsen-Hermans	Lid
Mientje Hagens-Cornelissen	Lid
Marian van Bon- Fransman	Lid

Woord van de voorzitter

Wellerlooi. Een tijd lang heb ik nagedacht over wat ik hier zou willen vertellen. Ik zou het kunnen hebben over geschiedenis in al zijn facetten, over onze middeleeuwse stichting “Rin ende Maes”, het ontdekken van mijn stamvader uit dertienhonderdzig, het op speurtocht gaan in musea, potten en scherven, het initiatief nemen tot het organiseren van Tuindorp 65 en meer. Echter, het ware gevoel voor dit alles heb ik door mijn jarenlange passie voor gedichten neergelegd in het geschreven.

**In het landschap al lopend verstommen,
stuiptrekkend,
de zachte voetstap bejagen
tot stilstand.
Een tastend reiken naar wat was
en naar wat komen zal.**

Frank Bekkers 3-september 2014

Waarom is er Stichting Archief de Loi

Nelly Hermsen-Hermans heeft in 1990 tot 1994 het boek Wellerlooi oons dörp an de Maas geschreven. Voor dit boek heeft ze vele gegevens over Wellerlooi onderzocht.

Nelly heeft als hobby om alles wat over Wellerlooi gaat te verzamelen. Zo lag er heel wat informatie over Wellerlooi op zolder. Het is jammer om al die informatie in rubrieken, krantenknipsels, foto's, kaarten enz., verloren te laten gaan voor de Wellerlooise gemeenschap. Nu is de vraag opgekomen wat met de verzameling over Wellerlooi te doen.

Piet Derks, voorzitter van Infoclub De Loi heeft haar toen de tip te geven om voor Wellerlooi een archief op te richten. Er werden oproepen in de Wellerlooise Post geplaatst en nog een artikel in Dagblad de Limburger. Het resultaat was mager. Daarna is persoonlijk contact opgenomen met personen uit Wellerlooi waarvan Nelly dacht dat ze hier interesse in hadden.

Hieruit is een groepje van 6 personen ontstaan die Stichting Archief de Loi hebben opgericht.

Archief de Loi graaft het verleden bloot

Wellerlooi. Passie voor geschiedenis van hun woonplaats bracht een groep mensen uit Wellerlooi samen. Dat de geschiedenis de moeite waard is om door te geven heeft geresulteerd tot het oprichten van Stichting Archief de Loi.

Als je eenmaal gaat graven in het verleden bij wat er allemaal bij de mensen thuis aan schatten ligt, vind je toch steeds weer onverwachte dingen en dat maakt het juist zo leuk. We mogen het woord schatten die onze verzameling tot nu toe bevat, niet alleen opvatten in het brede perspectief van materialen, dus foto's, kranten, maar ook in de algemene informatie over ons dorp, de informatie van de persoonlijke geschiedenis van de pioniers die hier in het verleden maar ook in de huidige tijd zijn neergestreken, boeken, bidprentjes en foto's. In het verlengde daarvan ligt het onderzoeken van de familiegeschiedenis, immers als je niet weet wat je achtergronden zijn hoe moet je dan weten wat je toekomst is.

Als leden van Stichting Archief de Loi zijn we gewoonweg hedendaagse schatgravers die de geschiedenis op allerlei manieren, boven de grond proberen te krijgen. Het maakt ons niet uit of dit nu betekent dat we op een stoffige zolder of op internet de handen uit de mouwen steken. Onderhouden van materiaal, verzamelen en ordenen zijn kerntaken, hoewel we hopelijk niet in stoffigheid verzanden.

Momenteel zijn we een inventarisatie aan het maken van wat we al hebben en we gaan deze meteen fysiek onder brengen in rubrieken. De bedoeling is om daarna te digitaliseren zodat iedereen die geïnteresseerd is de informatie kan raadplegen. In de media zijn we te vinden op (www.wellerlooi.info / [ons-wellerlooi](#) / [archiefdeloi](#)) en via artikelen in de Wellerlooise Post. We streven ernaar om op termijn iedereen welkom te mogen heten op ons bezoekadres in gemeenschapshuis 't Luukske. De eerste stap naar de toekomst is nu gezet.

Als u voor € 15,00 per jaar begunstiger wordt van Stichting Archief de Loi ontvangt u dit tijdschrift 2 x per jaar. Zie artikel pagina 23.

Markante personen

In elke plaats wonen mensen die men zich generaties later nog zal herinneren. Dit zijn mensen die een bijzonder beroep of functie hadden, een bijzondere levensstijl of een bijzondere afkomst.

Omdat Wellerlooi tussen de grens en Maas ligt was en is het een kweekplaats voor deze mensen.

Enkele markante personen zijn Theophil Wagner (de Grieze Kel), Anka of Arthur Mauritz. Er waren er natuurlijk veel meer te noemen. Daarover later meer.

In deze uitgave een artikel over:

Handrie Janssen, de boswachter.

Handrie Janssen, officieel Hendrik Hubert Janssen was een van de meest markante figuren in deze streek.

Hij was de eerste boswachter op het landgoed de Hamert, toen dit werd gekocht door het Limburgs landschap in het begin van de zestiger jaren.

Voordien was de Hamert in particulier bezit. In het begin van de vorige eeuw van Arthur Mauritz, in de dertiger jaren van Twentse textielabrikanten, in de oorlog was het een oefenterrein van het Duitse leger, eind van de jaren 50, begin van de jaren zestig van de Deutsche Bauernsiedlung en daarna van het Limburgs Landschap.

Handrie was voor de Twentse textielabrikanten boswachter op de Hamert.

Hij werd geboren op de Droogstal, in een oud huis dat nu afgebroken is. Dit huis lag aan de rand van het bos. De latere boswachter Hen Hendriks met zijn vrouw Anka bouwden een nieuwe woning naast het oude huis. Wegens verval werd dit huis afgebroken. Een paar oude lindebomen geven nu nog aan waar dit oude huis heeft gestaan. De vader van Handrie was Pet Janssen. Handrie had 2 zussen, Drika en Trui.

Toen Handrie boswachter werd kwam hij te wonen in de boswachterswoning op de Hamert, waar nu het pannenkoekenhuis is. Hij trouwde met Anna Herschaft een Duitse vrouw. Ze kregen geen kinderen. Zijn vader heeft ook in de boswachterswoning gewoond.

Voordat Handrie boswachter werd heeft hij veel gestroopt. Eens was hij op de vlucht tijdens het stropen en toen hij zich vastliep in struiken met doornen heeft de politie hem aangehouden.

Ook als smokkelaar was hij bekend. Chris Hagens vertelde dat hij een grote partij smokkelwaar (koffie en schnaps) vond van Handrie. Het lag bij de Dikkenberg, aan het Pikmeeuwenven. Hij heeft het weer terug gegeven aan Handrie.

Vaak werd er gesmokkeld in groepen. Ook de familie Driesen, die bij de fam. Hagens in het zelfde huis woonde in het voorste deel met café, stond hierom bekend. Het waren Hen, Peter, Giel en Nöl.



Foto links: Boswachterswoning van Handrie, nu Pannenkoekenhuis.

Foto rechts: Huis op de Hamert waar verschillende families in woonden, dit huis stond waar nu de parkeerplaats tegenover het Pannenkoekenhuis is. Dit huis is ca. 40 jaar geleden afgebroken.

In het begin van de dertiger jaren kwam landgoed De Hamert in het bezit van Twentse textielabrikanten.

Deze zochten een boswachter om het gebied te beheren en wie kun je beter daarvoor hebben dan de grootste stroper van de omgeving. Handrie Janssen kende alle listen en trucjes van het stropersgilde en was een soort James Bond als het tot een treffen kwam. Hij gaf de stropers liever een ongenadig pak slaag dan ze naar de rechtbank te sturen, want hij wist toch dat een pak slaag een diepere en meer blijvende afschrikking vormde als een geldboete. Deze werd door de stropers als een soort “premie” gezien.

Helemaal volgens de regels van het spel waren de vaak nachtelijke tuchtoefeningen natuurlijk niet, maar geen van de slachtoffers heeft zich ooit openlijk durven beklagen.

De handelwijze van Handrie heeft ertoe geleid dat de Hamert op biologisch terrein een rijk gebied bleef, reewild heeft zich tot op de dag van vandaag kunnen handhaven terwijl zeldzame vogelsoorten zoals de korhoen tot in de zestiger jaren op de Hamert te vinden

waren. Het korhoen verdween toen er steeds meer mensen op de Hamert gingen wandelen, er was geen rust meer.

Handrie kwam praktisch nooit van zijn domein af. De Hamert was zijn wereld, die voor hem groot en mooi genoeg was. Toen hij eens een excursie naar de Zuid-Limburgse bezittingen van Stichting Limburgs Landschap vergezelde, was zijn commentaar “'t kan hier zo mooi zijn als het wil, de Hamert is toch mooier”.

Hij stond ver weg van de gewone wereld en haar papieren en formulieren. Dit bleek uit zijn reactie toen Faunabeheer afschotvergunningen had verleend voor een gelijk aantal bokken en reeën: “ze denken zeker dat ze hier een op een lopen!”.



Handrie Janssen in het veld

Handrie maakte tijdens de oorlog het drama van de moord op een aantal Nederlanders op de Hamert van dichtbij mee. Hij wist precies aan te wijzen waar sommige kogels in de bomen waren gedrongen. Landgoed de Hamert was in de oorlog oefenterrein van het Duitse leger.

Handrie kreeg het in de oorlogstijd, in febr. 1945, met een Duitser aan de stok. Hij werd door de Duitser achtervolgd. Hij probeerde Handrie zelfs te doden.... Toen is hij om hieraan te ontkomen, de Maas over geroeid. Daar zou hij nog door de Engelsen gevangen genomen zijn, hij werd niet vertrouwd door de Engelsen.

In de loop der jaren heeft hij zich ontwikkeld tot een natuurverzorger bij uitstek, van wie het Limburgs landschap veel plezier heeft gehad.

Strikken zetten om hazen en konijnen te vangen voor eigen gebruik, was een sport waaraan velen deden als je achteraf woonde. Bij de een lukte het beter als bij de ander. Hay van Pinxteren had een stuk grasland bij zijn schuur en daar woonde een haas. Hay had al vaker geprobeerd deze haas te vangen. Maar dat lukte niet. Hay had het daar met zijn schoonvader Kleeven. Deze probeerde op zijn beurt om deze haas te vangen. Dit lukte hem echter ook niet.

Tijdens het ploegen van het grasland kwam Handrie naar Hay toe. Handrie zei: “ Hay, jij hebt veel moeite gedaan om de haas te vangen, maar dit is niet gelukt”. En zei hij “die man die in dat huis woont (hij wees naar het huis van vader Kleeven) heeft het ook geprobeerd, maar hem is het ook niet gelukt”. “Hoe weet je dat” vroeg Hay. “Ik heb daar bij het Kanaal gestaan en gezien wat hier te doen was”. Handrie hield dus vanaf het Kanaal de boeren op de Hamert in de gaten en gaf Hay als een soort waarschuwing mee “Morgen is die haas gevangen”. De volgende dag was de haas gevangen. Voor zover bekend hebben de bewoners van de Hamert geen last van Handrie gehad. Het is ook de vraag of Handrie buiten het Landgoed de Hamert enige bevoegdheid had.

Handrie was een man van weinig woorden, maar als hij wat zei dan kwam het er meestal grof uit, maar hij had ook een andere kant. Als hij als buurman bij een begrafenis betrokken was, moest het correct volgens de regels en netjes geregeld worden.

Handrie is zijn leven lang gezond geweest en heeft weinig of geen contact gehad met een dokter. Anderhalf jaar voor zijn dood werd hij ziek en heeft een operatie ondergaan. Maar nog op het ziekbed bleef hij aanwijzingen geven voor het werk op de Hamert.

Hay trof Handrie tijdens een jacht, hij zat met de handen over het hoofd tegen een paal. “Wat is er” vroeg Hay, “ze hebben mij geopereerd en ik geloof dat ze die oude non er tussen geduwd hebben”.

Toen hij voelde dat het einde naderde zij hij tegen een bestuurslid van de Stichting Limburgs Landschap “Ik heb een verdomd mooi leven gehad en hier zijn tweehonderdvijftig gulden, waarmee ik wil worden ingeschreven als begunstiger van de Stichting. Dat is het laatste wat ik kan doen voor de Hamert”.

Handrie is overleden op in 10 april 1967, op 67 jarige leeftijd. Zijn vrouw is op 27 maart 1977 overleden, op 77 jarige leeftijd.

Dit artikel is gebaseerd op een krantenartikel uit het Dagblad voor Noord-Limburg ter gelegenheid van zijn overlijden en persoonlijke herinneringen van Hay van Pinxteren Sr. en gebroeders Hagens.

Carnavalskrant 1959.

In 1959, het tweede jaar van de Wellerlooise carnaval was de prins Piet I, Piet Valckx.

In dat jaar werd er ook al een carnavalskrant uitgegeven, in deze krant werd de prins Peter I genoemd, onderstaand enkele advertenties uit deze carnavalskrant.

Vaasen

melkhandel
Wellerlooi

*

Uw
leverancier
van
alle
melkprodukten

Hedde zin ien enne **friet, knak of balgehakt**

goat dan nao

A. Campo

an de Rijksweg

Albert hed 't geliek, soeker, zalt of beschuut heej kan der
ow an helpen

A. Campo-Driesen

Kruidenierswarenbedrijf

As ge en verke wilt slachten motte vur 't
kapot maken en schrappen naar

B. Fleuren

ien de Fuus gaon

Voor
al
Uw
loonwerken
en
taxiritten
naar

H. Hendriks

Taxi- en Loonbedrijf

Wellerlooi

Venweg 10

Telefoon 04783-315

Voor uurwerken en
horloges naar

Hermans, Wellerlooi

Voor 't uitvoeren van reparaties
naar de vakman

Snel en voordelig en vooral betrouwbaar

**Grote sortering in zilveren en
gouden sieraden**

De KNAL

Na de tweede wereldoorlog had Nederland nog een oorlog uit te vechten, nl. in Nederlands-Indië.

8 Wellerlooise jonge mannen vertrokken naar Nederlands-Indië te weten:

Wim Wijnhoven	Zoon van Toon Wijnhoven
Sjaak Wijnhoven	Zoon van Grad Wijnhoven
Jan van Riswijk	Van de Droogstal
Herman Arts	Man van Dien Derks
Jeu Thijssen	Waar Sanders nu woont
Ben Hermans	Zoon van Ben Hermans
Gerrit Voorbij	Woont nu in Reuver
M. Grothausen	Zoon van Joep Grothausen van Hotel de Hamert

Deze zijn allen teruggekomen.

Door het thuisfront werd veel gedaan voor de Wellerlooise soldaten in Nederlands-Indië/ Het Thuisfront werd opgericht met als voorzitter meester Vic Timmermans en secretaris Toon Hermans.

“de Groeëte Meister” zoals Timmermans genoemd werd, richtte ook een tijdschrift op met de naam KNAL. De naam KNAL is door Vic Timmermans bedacht, het is nergens een afkorting van, voor zover we nu kunnen achterhalen. Weet u meer, laat het ons weten.

Hij schreef de meeste artikelen en Pastoor Jonkers schreef ook in elke uitgave een artikel om de jongens in Nederlands-Indië een hart onder de riem te steken.

De KNAL plaatste het nieuws van Wellerlooi, anekdotes en de burgerlijke stand werd vermeld in de vorm van huwelijk, geboorte en overlijden.

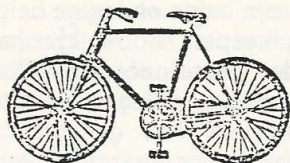
Na de Hoogmis werd het maandblad verkocht bij de kerk voor 25 ct.

In de volgende uitgave van ons tijdschrift gaan we er verder op in, over wat er nog meer voor onze jongens in Nederlands-Indië gedaan werd.

Wij willen in elke uitgave een of meer artikelen uit de KNAL afdrucken.

Op de volgende pagina een artikel uit het augustusnummer van 1948

Niet in de krant stond . .



Dat nauwstekend recherche-werk enkele leden van de fanfare erin slaagden de vermiste fiets van Schoesters Grad snel en vakkundig op te sporen.

Dat de Resia-spil op één voormiddag 14 pond voorns ving, de secretaris op één namiddag een fikse kater plus 'n snoekje en de midvoor in vijf dagen zijn volledig schilders-diploma.



Dat Nol Fleuren en Toke Claes de grote stap waagden en heel Thuisfront ter bruiloft verscheen. Nogmaals karren vol beste wensen.

Dat Moeder van Rhee op dezelfde bruiloft door de gladheid een stevige salto maakte maar de feestdrank van de ondergang wist te redden.

Dat de match Tuindorp-Thuisfront toch nog twee slachtoffers heeft geëist. Jacobs, de linksback van Tuindorp een hele week wegens talloze onwillige spieren en Jan Driessen lichtelijk overstuurd door een val uit de slaapsponde.



Dat onze Sprinkhanen de Wellse schooljeugd met 5-1 oppeuzelden en Rinus de ster van 't veld was.

Dat Resia 2 een vergeefse reis naar Arcen maakte waar de Grensjagers niet kwamen opdagen en dat Resia in Blitterswijk met 3-0 door Swolgen werd gewipt, doch op 8 Augustus door ongelukkige penalties niet in de finale kwam en de vierde prijs ons deel werd. Grubbenvorst en Lottum waren onze tegenstanders.



Dat „Knal” in het vervolg op de derde Zondag van de maand zal verschijnen, omdat dan ook de Thuisfront-Mis wordt opgedragen.

Dat van twee bruiloften de gezamenlijke opbrengst van de collecte, die voor Thuisfront werd gehouden, meer dan f 66.— bedroeg, waarvoor warme dank.

De naam Wellerlooi

Wellerlooi is 'n dorp met 'n tamelijk jonge historie. Tot op het einde van de vorige eeuw wordt het in de gemeentelijke stukken meestal aangeduid als een gehucht dat behoort tot het dorp Well.

Honderden jaren geleden waren hier nog uitgestrekte heidevelden; “de Looyse Heide” met vennen en moerassige stukken grond. Op de Tranchotkaart zien wij het uitgestrekte Heeren Veen met daarachter het Twisteder Veen. Op verschillende delen van de Hamert en in “Rooden hoek” waren eiken- en berkenbossen. De Looierheide werd door de kasteelheren van Well gebruikt als jachtgebied.

In de oorkonden van Xanten wordt Wellerlooi al vermeld in het jaar 1163 onder de naam Wellero.

Daar lag toen een halve hoeve, waarvan de opbrengst gebruikt werd voor het houden van een jaarlijkse plechtige gedachtenisviering in de dom van Xanten voor de Gravin Ida van Kleef. De gravin was een dochter van Godfried van Lotharingen en de moeder van graaf Dirk van Kleef.

Waar komt nu de naam Wellerlooi vandaan?

“Looi” betekent ven of moerassige grond, terwijl “'t Loo” bos betekent. Het kasteel van Well bezat hier uitgestrekte landerijen, bos- en jachtgebieden tot aan de Rode Beek. Wellerlooi kan dus betekenen: moerassig gebied of bos dat bij Well behoorde. Vanaf 't Heerenven (in de volksmond Pikmeeuw genoemd) kon men, nog in het begin van de vorige eeuw, vanaf het ven kijken tot op de droogstal. Het was één grote heidevlakte afgewisseld met gordels van hoge zandheuvelds.

(uit: Wellerlooi, Oons dörp an de Maas)

Gebruiken in Wellerlooi

Er waren in het verleden vele gebruiken in Wellerlooi, die nu alleen in het geheugen van oudere mensen gegrift zijn. Deze gebruiken waren er vroeger omdat de dorpsgemeenschap op zichzelf aangewezen was, er praktisch geen sociale voorzieningen bestonden en deze gebruiken van generatie op generatie overgeleverd werden. Na de Tweede Wereldoorlog zijn door de stormachtige ontwikkeling van de maatschappij vele gebruiken in rap tempo verdwenen.

Kent u nog gebruiken waarvan u denkt dat deze de moeite waard zijn om beschreven te worden, laat het ons weten.

Geboorte

Als een kind ter wereld kwam, waren de twee naaste buurvrouwen er bij (of de dokter of vroedvrouw) om te helpen. De man wachtte in de keuken. Vroeger werd het kind nog ingebakerd. Het kindje werd eerst in een dikke doek van een vierkante meter gedraaid en daarna stijf ingepakt met een windsel, een hand breed en 1,5 tot 2 meter lang. (men was bang dat de baby, zonder dat windsel kromme beentjes zou krijgen, dit tot in de jaren 20). Het kind werd nog dezelfde dag ten doop gehouden door de peettante, maar vaker nog door een van de buurvrouwen. Het dopen was erg belangrijk vroeger, zou het kind onverhoopt sterven voordat het gedoopt was, dan werd het in ongewijde grond begraven. Indien nodig kon iedereen een nooddoop uitvoeren.

Bij terugkeer stond de koffietafel klaar en werd er koffie gedronken. Daarna was er een zoet borreltje met peperkoek. Bij de aangifte op het gemeentehuis gingen twee naaste buurmannen mee om op te treden als getuigen.

Na enkele weken deed de kraamvrouw haar kerkgang. "De Dônste noaber" ging mee. Onder de pefatie* gingen ze (met een falie** om) naar de communiebank, om daar te offeren. De kraamvrouw moest dus thuis blijven tot haar "offergang" was gedaan. "De Dônste noaber", de buurvrouw die het meest dichtbij woonde, ging mee naar de kerk. Andere buurvrouwen kwamen wel op de "kiendjeskoffie".

De naamgeving van de kinderen was vroeger strikt geregeld, daarom komen dezelfde namen in de families voor. De oudste zoon werd naar de grootvader van vaderskant vernoemd, de 2^e naar die van moederskant. Peetoom en peettante waren ook strikt geregeld, men begon met de opa aan vaders kant en de oma aan moeders kant en dan de oudste broers en zusters van de vader en de moeder.

** Pefatie = plechtige lofbede gebeden of gezongen door priester

** Falie = hoofddoek

Oud krantenartikel over Wellerlooi

In de Volksstem van 4 april 1890 verscheen het volgende artikel:

Er zouden boeren uit Pfalzdorf bij Goch naar de Droogstal komen om zich daar te vestigen.

Dit is niet doorgegaan. In Pfalzdorf wonen nu nog nakomeling van de mensen uit de Pfalz en deze hebben nog steeds hun eigen dialect.

Dit artikel is letterlijk overgenomen uit de Volksstem.

Wellerlooi, 12 Maart.-(gemeente Bergen) Naar men uit goede bron verneemt, zullen we hier op den Droogstal met Mei aanst. eene nederzetting bekomen van Pfalzer boeren die reeds nu voor eenige dagen te Well gehuisvest zijn: op het Siebengewalden onder deze gemeente vertoeven sinds ettelijke jaren meerdere dezer familien uit het naburige Pruisen overgekomen. Naar berichten komt hunne herkomst ongeveer op het volgende neer: Omstreeks 1738 vestigden zich een 20tal Evangelische huisgezinnen uit den Rijnplaz en de omstreken van Heidelberg, om de groote heide tusschen Goch en Kleef. Zij waren van plan geweest naar Amerika te gaan: doch de toenmalige Hollandsche regeering schijnt het met de Pfalzer Brüder niet hoog te hebben opgehad: want zij werden aan de Nederlandsche grenzen afgewezen, omdat ze geen middel van bestaan hadden. Weldra werden de 1^e door 40 andere gezinnen gevolgd, die zich daar, welwillend gesteund door den Koning van Pruisen, eveneens nederlieten en zich langzaam uitbreidden, zoodat thans de voorheen onbebouwde hoogten tusschen Kleef, Kalkar, Uedem en Goch in vruchtbaar land zijn herschapen, en de 3 gemeente Pfalzdorf (gewoonlijk Gocherheide genoemd), Luisendorf en Neu-Luisendorf vormen, waar de welgestelde akkerlieden gevonden worden. Onder deze Evangelische kolonisten, die 1,5 eeuw te midden eener geheel Nederduitsche en veelal cath. Bevolking hun eigen taal, zeden en gebruiken bewaarden, en door hunne bijzondere lichaamsgestalte kenbaar zijn, was voor een paar jaar de zucht tot verplaatsen weder ontwaakt, daar sommigen toen naar Posen wilden verhuizen. Hoe het hier met hun zal afloopen, moet de toekomst leeren.

Lotse Weurd

Wij hebben bij ons in Wellerlooi woorden in het dialect die voor de meeste herkenbaar zijn, sommige woorden komen steeds minder voor omdat gebruiken aan het uitsterven zijn.

Wij willen in elke editie van ons tijdschrift ca. 20 Lotse woorden bespreken.

Kent u nog woorden, laat het ons weten via e-mail of telefoon, dan kunnen wij deze de volgende keer vermelden.

Hier volgt de eerste serie woorden:

Luuje luiden van klokken, 's morgens half 8, 's middags 12 uur, 's avonds half 7.

Gruunvoër wintervoer; knollen spurrie en seradel

Ienkoele inkuilen

Eksteroeëg eksterooog

Èlske els; limburgs borreltje

Fallie dunne zwarte doek, over hoed gedragen bij rouw

Fietsleucht fietslicht

Fleempe houtspaanders om b.v. pijp aan te maken

Tuur pin in de grond met touw eraan om
b.v. een geit aan vast te maken om te laten grazen

Heksescheut spit

Soekerij surrogaatkoffie in de oorlog

Bàndele hoepelen

Schojjer bedelaar/ zwerver

Berkeboeëm berkeboom [beschermt tegen bliksem /werd gebruikt bij feestelijke gelegenheden]

Beugele met 'n houten bal en 'n slèger, op 'n lemen baan, de bal door 'n ijzeren ring slaan

Slèger houten slagschep bij het beugelen

Beijdag biddag met uitstelling van het Allerheiligste 40 uren bidden in de kerk [carnaval]

Biest eerste melk als een koe net gekalfd heeft

Bikkele knickerspe

Blaoskes blaasjes op 't water als het hard regent [dan regent het nog 3 dagen lang].

Bíjjekaar bijenkorf

Dreenktötje emaille tuitje met oor[blauw] om koffie mee naar 't veld te nemen

Trekbuul trekharmonica

Naoberschap 4 burens links, 4 burens rechts/ elkaar helpen bij alle aangelegenheden

Dônste naober buur die het meest dicht bij woont



Lotse Spreuken en Gezegdes.

We willen in elke uitgave enkele spreuken en gezegdes publiceren.

Weet u er nog, mail ze naar ons of geef ze bij een van de leden van onze stichting af.

*'t Keumt d'r uut
Al brenge de kreije 't d'r
uut*

**Droad, nold en schièr
Hilt veul in ièr**

*Ge kunt nog gen veer van de
moond blaoze*

**Laat wat heden dient
gedaan
Nimmer traag tot morgen
staan
Want morgen mist ge licht
de tijd
Waarvan ge heden Meester
zijt**

*Ge mot nie te hoeëg
vliege
Anders brekte de
vlèugels*

Wat is heemkunde?

De term heemkunde staat letterlijk voor kennis van je “heem”, kennis van datgene waar je “thuis” bent. Het begrip heemkunde omvat alles wat er leeft of gebeurt en wat het “heem” zo karakteriseert. Dan moeten we denken aan ons dialect, onze gebruiken, onze cultuur, onze geschiedenis, beroepen, natuur en noem maar op. Je kijkt daarbij niet alleen in het verleden, maar je kijkt ook naar het heden. Een onuitputtelijke bron. Als Archief de Loi houden wij ons bezig met het bestuderen en verspreiden van de kennis over Wellerlooi in het verleden en in het heden.

Ald en neej, de Smid.

Zo zag de Smid er ongeveer honderd jaar geleden uit.



Feesterij De Smid 2014



Grenswacht Eerste Wereldoorlog.

Dit jaar is het op 3 augustus 100 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog uitgekomen is. Ons buurland Duitsland was betrokken bij deze oorlog. Nederland niet.

Onze regering heeft veel werk verzet om buiten deze oorlog te blijven. Ze wilden ten koste van alles neutraal blijven. Een van de dingen die ze deden was als er een land bij de oorlog betrokken werd, onze regering een diplomatieke brief naar dit land stuurde met de mededeling dat ons land neutraal was. Deze methode heeft geholpen.

Maar dat wij niet bij deze oorlog betrokken waren heeft niet te betekenen dat wij er geen last van hadden. Vanuit België zijn ongeveer een miljoen vluchtelingen naar ons land gekomen. België was eigenlijk ook een neutraal land, maar omdat Duitsland via België het niet zo goed beschermde Noord-Frankrijk binnenviel heeft het toch de volle laag gekregen. Duitsland is via België Frankrijk binnengevallen omdat de grens tussen Frankrijk en Duitsland was bevestigd door de Maginot-linie en de grens tussen Frankrijk en België niet bevestigd was.



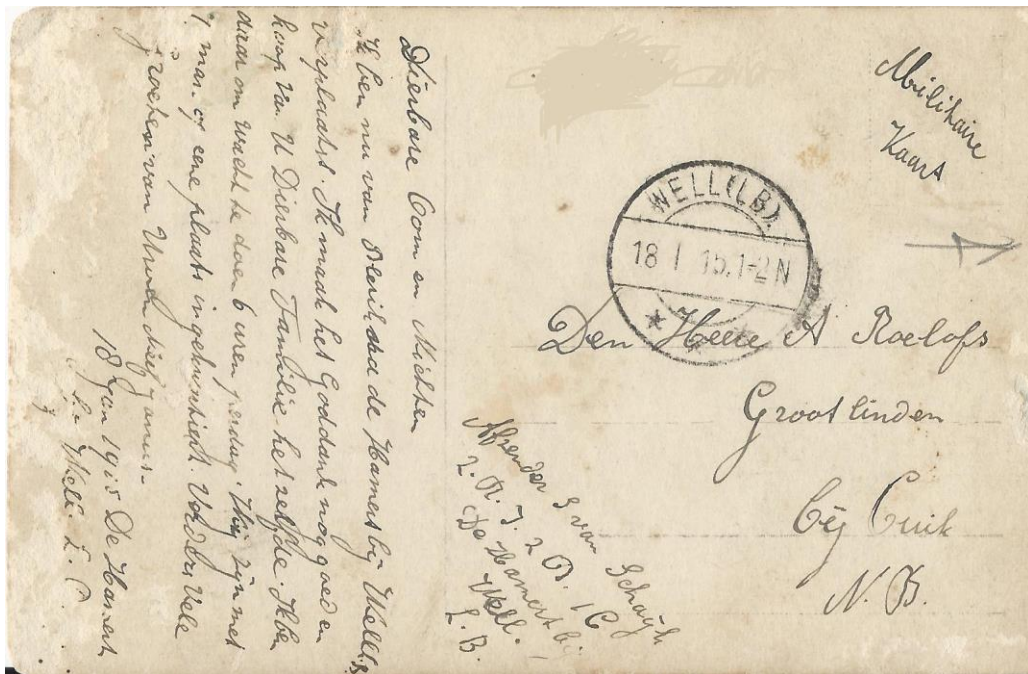
Voorkant kaart

Onze grens met Duitsland werd beschermd door de Grenswacht. Dit waren Nederlandse soldaten. Langs de soldaten trokken fotografen om foto's te maken van de Grenswacht.

Op de vorige pagina een fotokaart van de grenswacht bij de Hamert. Deze fotokaart is door soldaat G. van Schaijk naar zijn oom en nichten Roelofs in Groot-Linden bij Cuijk (NB) verzonden.

Het valt op dat op deze foto's 3 vrouwen met soldatenjas en soldatenpet staan. En links moeder met kind. Ze zitten op café stoelen. De kans is erg groot dat deze foto bij de Rijksweg op de Hamert is gemaakt. Daar lagen enkele cafés.

Van andere plaatsen langs de grens is bekend dat daar ook foto's zijn gemaakt van de Grenswacht.



Achterkant kaart

Hermans Zelfbediening.

De winkel werd in 1932 opgericht door Hermans Tinus. Naast boerenbedrijf, bakkerij en kolenhandel en maalderij begon hij een brood- en levensmiddelenwinkel. Met al zijn kinderen werd er dagenlang hard gewerkt. Toen zoon Ser en Dina Hegger in oktober 1956 trouwden, namen zij de winkel over. In 1963 waren zij de hele regio voor, toen zij overschakelden op een zelfbedieningszaak. Behalve brood- en levensmiddelen verkochten zij drogisterijwaren, cadeauartikelen, fotoartikelen, porselein, klein textielgoed en rookartikelen. Op zaterdag 3 september 1983 werd deze zaak aan Rijksweg Zuid 16 gesloten.



Ser en Dina Hermans en hun dochters Anniemiek en Ingrid.



Lien en Annie Hermans voor de Kermisetalage 1953

Wellerlooi, Oons dörp an de Maas)

B E K E N D M A K I N G .

Met ingang van zaterdag 3 september a.s.
gaan wij onze zaak sluiten, wegens gevorderde
leeftijd.

Op zaterdag 27 augustus a.s. zullen we voor het
laatst bezorgen.

Met ingang van maandag 22 augustus geven wij op
alle kruidenierswaren 15 % korting (Tabak uit-
gezonderd) alle andere niet afgeprijsde artikelen
15 tot 50 % korting.

Profiteer van deze laatste opruimingskoopjes.

Lege kratten en flessen kunnen ingeleverd
worden tot 3 september.

In opdracht van onze boekhouder moeten alle
winkelboekjes voor 1 september a.s. ingeleverd
worden.

WIJ DANKEN IEDEREEN HARTELIJK VOOR 'T VERTROUWEN
WAT U ONS GEDURENDE DE VELE, VELE JAREN
GESCHONKEN HEBT.

SER en DINA HERMANS.

3 en 5^e klas uit schooljaar 1963/1964.



Op de foto staan:

Bovenste rij vlnr: Meester Timmermans, Peter Geelen, Tonnie Geerards, Ger van Horen, Annemie Mulders, Mia Geelen, Frans Verhaegh, Elly Geerards en Karel Fransman.

2^e rij vlnr: Truus de Rijk, Cor Steegh, Nettie Driessen, Joke Jacobs, Truus Lenders, Koos Wijnhoven, Marian Fransman, Netje Geelen, Mien Theeuwen, Wil Simons en Fientje Geelen.

3^e rij zittend vlnr, Meester Jacobs, Marleen Kessels, Henny Verhaegh, Betsie Arts, Sjan Creemers, Wilmie Martens, Tilly Zwemmers en Ceciel Geerards.

Onderste rij vlnr, Frans Vogelzangs, Harrie Keltjens, Henk Hebben, Henk van Zwieten, Rinus van Zuylen, Henk Vogelzangs, Geert Lenssen, Jeu Valckx en Henk Robben.

Naam en regelmatige uitgave van ons blad.

Wij hebben nagedacht over een naam voor dit tijdschrift. Wij hebben ook wel enkele ideeën. Maar wij willen ook ideeën horen van onze lezers. Als jullie een voorstel hebben voor dit tijdschrift. Mail het ons dan: archiefdeloi@outlook.com U mag uw voorstel ook bij een van de bestuursleden/leden van onze stichting in de brievenbus doen. Dit graag voor 31 december 2014, dan kunnen wij in januari 2015 een naam kiezen. Tijdens de opening van ons archief op 19 oktober a.s. zal er ook een ideeënbus staan. Hier kunt u uw suggesties ook in doen.

Dit is de eerste uitgave van ons tijdschrift. Dit eerste nummer wordt gratis huis aan huis verspreid in Wellerlooi. Zo kunnen alle inwoners van Wellerlooi en belangstellenden, kennis maken met ons tijdschrift.

Dit tijdschrift is ook uitdrukkelijk bedoeld voor de mensen die niet in Wellerlooi wonen maar een binding hebben met Wellerlooi, omdat ze er geboren zijn, of een andere binding hebben. Als er mensen zijn die interesse hebben in ons eerste nummer, geef ons de gegevens door, dan zorgen wij dat deze mensen ook dit nummer ontvangen.

Het is de opzet dat er 2x per jaar een uitgave verschijnt. Een uitgave in de lente en een in de herfst. Omdat er kosten zijn verbonden aan de uitgave van dit tijdschrift vragen wij hiervoor een bijdrage van € 15,00 per jaar.

U bent dan tevens begunstiger van onze Stichting.

Dit bedrag mag u overmaken op onze bankrekening **NL40 RABO 0104 3738 57** t.n.v. Stichting Archief de Loi met vermelding van uw adres.

Hiervoor ontvangt u 2 keer per jaar een interessant blad met informatie over Wellerlooi van toen.



Improve your intralogistics

Inther Group: dé ideale partner voor automatisering van magazijnen en distributiecentra.

- ✓ **Systeemintegrator**
- ✓ **100% projectverantwoordelijkheid**
- ✓ **Wereldwijd vertegenwoordigd**
- ✓ **24/7 service & support**

Inther Group | De Amfoor 15 | 5807 GW Venray | Tel. +31 (0)478 502 575 | info@inthergroup.com | www.inthergroup.com

